

MTT 2006 – Gerecse – Tarján

Ha azzal az elcsépelte frázissal kezdeném, hogy egy újszülöttnék minden vicc új, lehet, sokan megköveznének, de ha azzal a párhuzammal folytatom, hogy új táborhely mindenkinek új, érthetővé válik azoknak, aki először voltak a Tarján község melletti Német Nemzetiségi Ifjúsági Táborban. Mert a minden évben kötelező nyári amatőrcsillagász programként beiktatott MTT valamennyi résztvevője bizony először volt itt. Először, s reméljük, nem utoljára!

S ha a mondandóm végével folytatom, jó néhányan értetlenül merednének rám: nem is vettük észre, hogy van táborvezetőség, konyha, büfé, tusoló, tápfeszültség a mechanikáknak...

Miért, hiszen volt szinte minden, amit egy amatőr szem-száj-tubus-mechanika megkívánhat! Igen volt, csak mindez szinte természetesen, a maga helyén, és kellő mennyiségben. A megérkezés első pillanatában úgy tűnt, hogy a helyi kezek-agyak egy varázsütésre áthangeltek a táborozó-kitelepülő amatőrcsillagászok sokszor nem is egyszerű lelkére, s mindent a megfelelő mód helyeztek el. Aki túljutott az MCSE-recepció regisztrációján, máris megkereshette a számára – s nem utolsósorban távcsövének – legmegfelelőbb helyet, melyek minden igényt kielégítettek: volt itt árnyas, napos, csendes, hangos, magányos, társas...

A hosszas otthoni készülődés után végre nem kellett hajnalban kocsiba ül-nöm, hogy viszontagságos ország-átvágás után jussak el Szegedről az MTT színhelyére, hiszen szinte a tábor kapujáig autópálya vezet, s így gyorsan megérkezhettem a púpig pakolt Suzukival. Talán túl sok is volt mindaz a tábori kel-

lék, amit bele kellett zsúfolni a járműbe, de az új hely ismeretlensége rakatta be a dolgokat.

Ezúton is értesítem a tisztelt amatőr közönséget, hogy a jövő évi táborba még távcsövet se hozzon, mert itt minden van! Azért a távcsövet mégis illik elhozni, bár a tubus és mechanika nélkül érkezők is találhattak maguknak „szemrevalót” a sok-sok egyszerű műszer között, hiszen soha ennyi és soha ennyiféle távcső még nem gyűlt össze a távcsöves találkozó történetében. Mire felragyogtak az első este csillagfényei, a frissen kaszált észlelőréten új faj vetette meg (három)lábát: távcsőerdő nőtt ki, szinte varázsütésre, s kíváncsi tekintetével a holdsarló mögé bújó Marsot fűrkészte.

A hosszan tartó meleg miatti vibráló légkör ugyan nem pótolhatta a Bükk vagy a Mátra csillagfény-pettyezte csodaegét, azonban a városi fényekhez szokott szem számára mégis tündöklő látványt nyújtott, nem is beszélve a számtalan távcső feledhetetlen sokaságáról. Dobson-teflonpárnák csusszantak, EQ-tengelyek forogtak, automata vezérlők fordították „bitnyelvről” az égre az állványok távcsőterhét. Az észlelőret nyüzsgő csendjét néha megszakította egy-egy Iridium-műhold átvonulása, vagy a fényesebb meteorokat követő hangos tetzésnyilvánítás. Talán még szebb az ég, s annak számtalan csodája, ha az észlelő amatőr nemcsak saját maga, hanem egy lelkes közösség tagjaként fűrkészi azt.

A pénteki reggel már csendesebb rétet talált, azonban az előadóterem annál élénkebb képet mutatott. Egymást követették az előadások, miközben az éledő „Telescope-park” korántsem kihalt esz-

közei mellett kisebb-nagyobb csoportok alakultak ki.

Sárneczky Krisztián megszokott ízes előadásmódjával sokakat lebilincsel, majd az őt váltó *Kereszturi Ákos* vezette be az érdeklődőket a kisbolygók táncába. Pizskéstető „őre”, *Cszimadia Szilárd* mutatta be az ország egyik jelentős csillagászati kutatóbázisát.

Az ebédszünetet követő csendes pihe-nő újra a távcsövek körül találta meg az érdeklődőket, hiszen nem kevés időt igényelt a számtalan műszer végig- és beleszemlélése.

Varga Dávid vajdasági diák szépen felépített előadása nyitotta meg a délutánt, ahol bemutatta saját tervezésű és készítésű hatsapágyas mechanikáját, mellyel osztatlan sikert aratott az építésben jártasak körében. *Gyarmati László* ernyőt tartott a nyári meteorzáporokhoz, majd *Jakabfi Tamás* élesztette újra a Hold iránt érdeklődők észlelőkedvét égi kíséronk szemlélésére. *Horvai Ferenc* a bicskei csillagda szomorú sorsáról tartott beszámolója után *Bartha Lajos* értő módon vezette végig az érdeklődőket a múlt csillagásztörténetének egyik nagy alakjának, *Konkoly Thege Miklósnak* életútján, mintegy felvezetve a Komárom megye csillagászati helyeinek bemutatását: a múltat jelképező *Posztoczy-csillagvizsgálótól* (*Nagy Sándor* előadása) *Moczik Csaba* kalauzolt el a jól felszerelt *Tatabányai Bemutató Csillagvizsgálóig*. Az előadásokkal teli nap zárásaként *Boros-Oláh Mónika* a MER-marsjárók által készített, speciális szemüvegekkel élvezhető 3D-s képekből mutatott be egy színvonalas válogatást.

Az alkonyati égen feltűnő vékony cirrusfelhők újra a távcsövek mellett fogadták a sürgölődő táborlakókat. Szinte nem maradt az égboltnak olyan területe, ahová ne irányult volna egy-egy távcsőtubus. Néhány műszernél az összegeült érdeklődők egymás után több égi

csodát is megszemlélhettek könnyen érthető magyarázattal fűszerezve, miközben a lassan mélyülő éj csendjét hangulatos furulyaszó és dob hangja tette még varázslatosabbá.

A szombati nap talán legnagyobb érdeklődéssel várt eseménye a *Távcsöves fórum* volt, melynek nyitányaként *Mizser Attila* vette át *Karsai Gábor* ajándékát, egy kitűnő márvány-réz kombinációjú, horizontális MCSE-tábori napórát, majd utat engedett a különféle távcsöves vállalkozások bemutatkozásának: *Astrotech Kkt.* (Hegedüs Tibor), *Makszutov.hu* (Szarka Levente), *Mádai Attila* (műanyag távcsőkupola), *Rózsa Ferenc* (Proxima), *Távcső Diszkont* (Szabó Sándor), *Távcső Szolgáltató Kft.* (Szánthó Lajos), *UMA Telescopes* (*Zentai István* és *Gyulai Pál*).

Ujvárosy Antal retro-bemutatóján a múlt távcsőépítésének emlékeiből láthattunk néhány érdekes darabot, melynek során nagy sikert aratott a szódásüveg-aljból készített távcsőtükör. *Áldott Gábor* Coronado PST-ből továbbfejlesztett naptávcsövet előbb szóban, majd a valóságban is megszemlélhették az érdeklődők.

A *Mutasd meg távcsöved* során a vállalkozó szellemű távcsőtulajdonosok fogadták az érdeklődőket, akik így közelebbről, a készítőik magyarázataitól kisérvé szemlélhették meg a saját készítésű remekműveket. Az ezt követő sorsoláson *Deli Tamás* nyerte meg a *Távcső Almanach* által felajánlott ajándékok közül a 2007-es MCSE tagságot.

A *csoportképre* már közel kétszáz amatőr fért fel, de a regisztráció számadatai szerint az idei MTT során 309-en fordultak meg a tarjáni táborban – az MTT '06 lett minden idők legnépesebb ilyen rendezvénye.

A hagyományos *Asztobörzén* bárki megtalálhatta a könyvek, térképek mellett az okulárok csaknem minden típusát, a nagyobb távcsöves vállalkozások szín-

te teljes választékát, megunt, vagy éppen „kinőtt” eszközök cseréltek gazdát.

Az eddig oly kegyes égiek kisebb szélviharral zárták a tábor utolsó estéjét, hogy később ne is engedjenek a felhők szorításából, így beteretelve az asztrokocsma sátrába a másfajta „tubusok” iránt is érdeklődést mutató amatőröket.

A vasárnap reggeli táborbontáskor visszagondolva az eltelt napokra nem is vettük észre, hogy volt táborvezetőség, konyha, büfé, tusoló, tápfeszültség a me-

chanikáknak, mert mindezek megléte természetesnek tűnt, viszont voltak rég nem látott barátok, ismerősök, voltak szépen összeszedett programok, volt jó egünk, ki-ki tudott saját hóbortjának hódolni a hegyek hűsében.

Mert most már bizonyos, hogy nem múlhat el úgy egy nyár, hogy ne táborozzunk távcsöveink árnyékában, s remélem ezt jövőre épp ugyanitt tesszük, a Gerecsében.

ILLÉS TIBOR

A szerző tábori képanyaga a www.tavcsoalmanach.hu címen tekinthető meg.

A VI. Kiskun–Neptunusz tábor

Az idei Kiskun-tábor augusztus 3-a és 6-a között került megrendezésre, a Bács-Kiskun megyei Kalimajorban. A rendezvény helyszínére, a Solthoz közeli, gépjárművel is könnyedén megközelíthető Teleki-kastélyszálló parkjába már csütörtök délelőttől érkeztek résztvevők. Nem ők voltak az elsők, hiszen Benkovics Zoltán táborvezető a hét kezdete óta ott tartózkodott jó néhány diákjával.

A táborn ezen a csütörtöki délutánon Rezsabek Nándor nyitotta meg, majd az esemény technikai részleteiről Zoli tartott tájékoztatást. Ezt követően az érdeklődők az én elővezetésemben a Messier-katalógusról, Morvai Anikótól és Walter Helénától a meteorészlelés gyakorlati módszertanáról hallhattak előadást. A lenyugvó Napot nem láthattuk azon az estén, mert az ég beborult. Nem lehetett mást tenni, csak a sötét felhők elvonulására várni. Addig, amíg a csillagok páratakarójuk mögül elő nem kezdtek előbújni, az időt egy kis tábori mozival ütöttük el, de voltak, akik úgy döntöttek, hogy inkább a sátrukban pihenek ki magukat. Nem sokkal éjfél előtt a medence partjának környékéről kiáltózt lehetett hallani: a felhőréteg itt-ott

felszakadozott. Néhányan gyorsan elővették a binoklijait, s az ég felé fordították. Én Varga Dávid barátomat rábeszéltem, hogy a távcsöves nézelődés előtt menjünk ki a közeli, mindössze kétszáz méternyire folyó Duna partjára. Kérkezésünk után gyönyörű, de mégis filmszerű, kissé félelemkeltő látvány fogadott bennünket: a túlparton a villámok fényei játszottak, az ég morajlása jól hallatszott, és közben a zenit környékén néhány csillag ragyogott. Néhány perc múlva hatalmas vihar ért el bennünket, és a felhőszakadásban, majd az azt követő, reggelig elhúzódó szelidebb esőben néhány sátor be is azott.

A péntek délelőtti időjárás meglehetősen barátságos, borongós, esős volt. Ebéd előtt Dávid előadását nézhettük végig, amely a saját készítésű hatcsapágys távcsőmechanikájának felépítéséről és működéséről szolt. Őt követte Szarka Levente, aki az egyes távcsőtípusokról és azok fő alkalmazási területéről beszélt. Ezek után közösen elfogyasztottunk egy ízletes ebédet, majd egy kis pihenő következett, ami alatt néhányan elmentünk a csendesen hömpölygő folyót immár világosban is megnézni, a

többiek baráti beszélgetésekre kezdtek, és a fiatalok egy része számháborúzni indult. A délután második felében Berente Bélát hallgattuk meg, ő a Yolo-távcsövekről tartott előadást. Egy rövid szünet után dr. Zseli József az asztrofotózás gyakorlatába avatott be minket, és E. Kovács Zoltán a csillagászati szemléltetésekről beszélt. Közben az ég is kiderült, és a vacsorát követően még szebbnél szebb asztrofotókat nézegettünk, közben egyre több távcső kezdett az égbolt felé fordulni. Lassan mindenki az észlelőrétre vonult. Az idő még nem volt a legkedvezőbb a Hold állása miatt, de mit sem törődve vele elkezdtünk kísérőnkön kívül mást is megfigyelni, többek között kettőscsillagokat és mélyég-objektumokat. Sokan inkább a kényelmesebb, fekvő testhelyzetet választva a meteorozás mellett döntöttek. Éjfélután egyre jobban „világított” a Tejút, de ekkorra már viszonylag kevesen voltunk ébren. A Hold a horizont alá bukott, így már csak a közelben lévő dűzsűdősok okoztak némi fényszennyezést...

Másnap délelőtt ismét egyre több „élet szökött” a táborba, miután az „észlelő amatőrök” felébredtek. Szép, napos idő volt, ami azért is szerencse, mert a hajnali párában fürdő műszereinket megtudtuk szárítani. Ebéd előtt Dalos Endre tartott előadást a Jupiter-holdak jelenségeiről. Ezt követően megebédeltünk, elkészítettük a csoportképet, majd II. Rákóczi Ferenc hamvainak hazahozatalának és újratemetésének évfordulója kapcsán egy autós kirándulás keretében elmentünk az ordasi Rákóczi-fához.

A borongóssá váló időben Papp Sándor a változócsillagokról és megfigyelésükről tartott előadását követhettük figyelemmel, Marton Géza Bács-Kiskun megye napóráiról beszélt, majd Balaton László tartott fényképes élménybeszámolót a törökországi napfogyatkozásról.

A csodálatos felvételek után Énisz Tamás finom marhapörköltjéből vacsoráztunk meg. Az ismét derültté váló égboltra egyre több tekintet szegeződött. Ezen a szombati estén ismét sokan lejöttek azért a táborba, hogy egy-egy távcsőbe belenézze néhány csodás objektumot megpillanthassanak. Elsőként a már a fák lombja mögött rejtőzködő Holdat próbáltuk meg a magasabb részekről „bevenni”, majd jöhettek a mélyegyek. Bemelegítésként néhány Messier-objektumot figyeltünk meg, majd az idő fokozatos javulása miatt halványabbakra váltottunk, de közben változókat és kettősöket is felkerestünk. Voltak, akik csak binoklival kémlelték a csillagokat, sokan ismét meteoroztak. A hajnal közeledtével kevesen maradtunk, pedig a legjobb ekkor volt az ég, csak sajnos néhány vékony felhősáv is fölénk sodródott.

Eljött lassan a vasárnap, a hazautazás napja. Az ebéd előtti időszakot még két közös program színesítette: elsőként Már András Péter űrrepülőgépekről szóló, majd Nyerges Gyulának a földön kívüli élet lehetőségével foglalkozó érdekes előadását hallhattuk. Délben még az ebédet elfogyasztottuk, majd elkezdtünk elbúcsúzni, és hazaindultunk.

A tapasztalataim alapján állíthatom, hogy ez a tábor évről évre fejlődik, színesedik, a változatos programok és kapcsolódási lehetőségek közül mindenki találhat számára megfelelőt. A négy napos rendezvény népszerűségét egy számszerű adattal is lehet jellemezni, amit a résztvevőkkel aláíratott regisztrációs lap tanúsít: az utolsó adatait felíró személy a 104-ik helyet foglalta el a listán. Ellenben megemlíthető, hogy nem a számok bizonyítanak, hanem az, hogy ki mennyire érezte jól magát. Nekem nagyon tetszett, és ha tehetem, jövőre is el látogatok a táborba – ötödszörré.

NÉMETH ZOLTÁN